DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)
27. juni 1990 *

I sag C-118/89,

angående en anmodning, som Verwaltungsgericht Frankfurt am Main (Forbundsrepublikken Tyskland) i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Firma Otto Lingenfelser, Achern-Großweier (Forbundsrepublikken Tyskland)

mod

Forbundsrepublikken Tyskland ved Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende gyldigheden af artikel 9, stk. 2, tredje afsnit, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 2499/82 af 15. september 1982 om bestemmelserne vedrørende forebyggende destillation for vinproduktionsåret 1982/83 (EFT L 267, s. 16),

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, C. N. Kakouris, og dommerne F. A. Schockweiler, G. F. Mancini, T. F. O'Higgins og M. Díez de Velasco,

generaladvokat: M. Darmon
justitssekretær: ekspeditionssekretær D. Louterman

efter at der er afgivet skriftlige indlæg af:

— Firma Otto Lingenfelser ved advokaterne Eugen Hezel og Rolf Hezel, Bühl (Baden),

* Processprog: tysk.

— Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft ved Rechtsreferentin Ursula Holzhauser som befuldmægtiget, og

— Kommissionen ved juridisk konsulent Dierk Booss som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten,

og efter at der er afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 8. februar 1990 af Firma Otto Lingenfelser ved advokat Frank Montag, Köln, og af Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft ved Regierungsrätin Hannelore Lausch samt af Kommissionen,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 27. marts 1990,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 16. marts 1989, indgået til Domstolen den 10. april s.å., har Verwaltungsgericht Frankfurt am Main i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende gyldigheden af artikel 9, stk. 2, tredje afsnit, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 2499/82 af 15. september 1982 om bestemmelserne vedrørende forebyggende destillation for vinproduktionsåret 1982/83 (EFT L 267, s. 16).

2 Spørgsmålet er rejst under en tvist mellem Firma Otto Lingenfelser (herefter benævnt »Lingenfelser«) og Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft (herefter benævnt »Bundesamt«), som er det i Tyskland vedrørende den fælles landbrugspolitik kompetente interventionsorgan. Tvisten vedrører et krav om tilbagebetaling af en støtte til forebyggende destillation af vin.

3 Ifølge artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 2499/82, som er vedtaget i medfør af Rådets forordning (EØF) nr. 337/79 af 5. februar 1979 om den fælles markedsfordning for vin (EFT L 54, s. 1) og senere ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 2144/82 af 27. juli 1982 (EFT L 227, s. 1), skal destilleriet senest 90 dage efter vinens levering til destilleriet betale producenten den minimumsopkøbspris, som er fastsat for hver enkelt vintype.

4 Efter samme forordnings artikel 9, stk. 2, tredje afsnit, skal destilleriet overfor interventionsorganet fremlægge bevis for, at det har betalt minimumsopkøbsprisen inden den fastsatte frist på 90 dage; såfremt der ikke fremlægges bevis herfor inden 120 dage efter datoen for destillationsbevisets fremlæggelse, skal de udbetalte beløb tilbagebetales interventionsorganet.

5 Da Bundesamt havde konstateret, at Lingenfelser for tre partier vins vedkommende havde overskredet den fastsatte betalingsfrist på 90 dage, krævede det hele støttebeløbet tilbagebetalt.

6 Lingenfelser indbragte Bundesamts afgørelse til prøvelse ved Verwaltungsgericht Frankfurt am Main, som har udsat sagen på Domstolens præjudicielle afgørelse af følgende spørgsmål:

»Er artikel 9, stk. 2, tredje afsnit, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 2499/82 af 15. september 1982 — om bestemmelserne vedrørende forebyggende destillation for vinproduktionsåret 1982/83 (EFT L 267 af 16.9.1982, s. 16) — gyldig, når støtten efter denne bestemmelse skal tilbagebetales, såfremt destilleriet ikke inden for 90 dage har betalt producenten den i bestemmelsen omhandlede minimumsopkøbspris.«

7 Vedrørende sagens faktiske omstændigheder og retsforhandlingernes forløb samt de skriftlige indlæg ved Domstolen henvises til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

8 I deres skriftlige indlæg ved Domstolen har Lingenfelser og Bundesamt hovedsaglig rejst tvivl om gyldigheden af artikel 9, stk. 2, tredje afsnit, i forordning nr. 2499/82 og herved henvist til, at det er i strid med proportionalitetsprincippet at lade hele støtten gå tabt på grund af en overskridelse af betalingsfristen. Under den mundtlige forhandling har Lingenfelser endvidere anført, at fastsættelsen af en 90 dagesfrist for købesummens betaling ikke ligger inden for bemyndigelsen i forordning nr. 337/79.

9 For at kunne tage stilling til, om fastsættelsen af en maksimalfrist for destilleriets betaling af købesummen til producenten ligger inden for den bemyndigelse, Rådet har tillagt Kommissionen ved forordning nr. 337/79, må det først tages i betragtning, at forordningens formål ifølge dennes tredje betragtning er at stabilisere markederne i vinsektoren og at sikre landbrugsbefolkningen i denne sektor en rimelig levestandard. Med henblik herpå bestemmer forordningen, jfr. niende betragtning, at der under visse omstændigheder bør gives tilladelse til at foretage forebyggende destillation til en købspris, som ikke udgør nogen tilskyndelse til at producere vin af utilstrækkelig kvalitet.

10 Forordningens artikel 11 fastsætter visse betingelser for den forebyggende destillation og bestemmer i stk. 5, at afgørelsen om at foretage destillationen samt at udstede gennemførelsesbestemmelser til ordningen skal træffes efter den såkaldte »forvaltningskomitéprocedure«.

11 Når der ved artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 2499/82 — udstedt med hjemmel i forordning nr. 337/79, navnlig forordningens artikel 11, stk. 5, og artikel 65 — er fastsat en frist for destilleriets betaling af minimumsopkøbsprisen til producenten, der, som det fremgår af den ellevte betragtning, har til formål at sikre producenten en tilsvarende fortjeneste som ved salg på normale markedsvilkår, må denne forskrift anses for en gennemførelsesbestemmelse til forordningen, der som sådan ligger inden for den i forordning nr. 337/79 indeholdte bemyndigelse.

12 Hvad angår spørgsmålet, om den bestemmelse, som er nævnt i det præjudicielle spørgsmål, er forenelig med proportionalitetsprincippet, må det efter Domstolens

faste praksis undersøges, om sanktionen går videre end det er hensigtsmæssigt og nødvendigt for at opfylde det formål, der tilsigtes med den tilsidesatte retsforskrift (jfr. domme af 20. februar 1979, Buitoni, 122/78, Sml. s. 677, og af 17. maj 1984, Denkavit, 15/83, Sml. s. 2171). Det bør i særdeleshed efterprøves, om de midler, som ifølge retsforskriften kan bringes i anvendelse for at opfylde det tilsigtede formål, står i rimeligt forhold til formålets betydning og er nødvendig for at opfylde det (jfr. domme af 23. februar 1983, Fromançais, 66/82, Sml. s. 395, og af 1. oktober 1985, OBEA, 125/83, Sml. s. 3039).

13 Det bemærkes i den forbindelse, at formålet med at fastsætte en frist for destilleriets betaling af købesummen til producenten er, som det fremgår af den ellevte betragtning til forordning nr. 2499/82, at give producenterne sikkerhed for normalt at få udbetalt den garanterede minimumspris inden for et sådant tidsrum, at de kan opnå en tilsvarende fortjeneste som ved salg på normale markedsvilkår. Formålet med at fastsætte en frist for destilleriets betaling af købesummen til producenten er derfor at tilskynde producenten til at tilbyde vine til destillation, som ellers risikerer at bringe det høje kvalitetsniveau i fare for de vine, der bringes på markedet.

14 En overskridelse af betalingsfristen, som ikke indebærer en så væsentlig ændring af vilkårene, sammenlignet med normale markedsvilkår, at det kan afskrække producenten fra at tilbyde vinen til destillation, kan derfor ikke antages at bringe selve formålet med destillationsordningen i fare. Det fremgår i øvrigt af drøftelserne under den mundtlige forhandling, at de betalingsfrister, som normalt gælder i handelsforhold inden for Forbundsrepublikken Tyskland, ofte er længere end fristen i artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 2499/82. En retsforskrift, som indeholder en sanktion om at en selv ubetydelig fristoverskridelse medfører fortabelse af hele støttebeløbet, står følgelig i misforhold til det formål, der søges opnået med fristkravet.

15 Det af Verwaltungsgericht Frankfurt am Main forelagte spørgsmål må herefter besvares således, at bestemmelsen i artikel 9, stk. 2, tredje afsnit, i forordning nr. 2499/82 er ugyldig, for så vidt som den indeholder en sanktion om, at enhver overskridelse af den frist, destilleriet skal overholde ved betaling af minimumsopkøbsprisen til producenten, medfører fortabelse af hele støttebeløbet.

Sagens omkostninger

16 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg ved Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, som er forelagt af Verwaltungsgericht Frankfurt am Main ved kendelse af 16. marts 1989, for ret:

Bestemmelsen i artikel 9, stk. 2, tredje afsnit, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 2499/82 af 15. september 1982 — om bestemmelserne vedrørende forebyggende destillation for vinproduktionsåret 1982/83 — er ugyldig, for så vidt som den indeholder en sanktion om, at enhver overskridelse af den frist, destilleriet skal overholde ved betaling af minimumsopkøbsprisen til producenten, medfører fortabelse af hele støttebeløbet.

Kakouris Schockweiler

Mancini O'Higgins Díez de Velasco

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 27. juni 1990.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

C. N. Kakouris
Formand for Sjette Afdeling